

ที่ ศศ 0001 / ๑๕๗

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
128 อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท กทม. 10400

26 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุในเชิงรุก เพื่อให้พึ่งพาตนเองได้”

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน 1 ชุด

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานการพลศึกษา การกีฬา และนันทนาการในคณะทำงานการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พลศึกษาและการกีฬา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของประชากรในวัยสูงอายุ จึงมีแนวคิดในการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสุขภาพ ศักยภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุ อันจะเป็นรากฐานและกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การเสริมสร้างสุขภาพ ศักยภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเหมาะสม ก่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับทุกคนในสังคมและเชื่อมโยงต่อการพัฒนาวัยต่างๆ อย่างเกื้อกูลกันอันจะเป็นกำลังสำคัญในการร่วมมือกันของประชากรทุกเพศทุกวัย เพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ดังนั้น จึงได้จัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุในเชิงรุกเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้” เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ 8/2552 เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 30 เมษายน 2552 ได้พิจารณาผลการศึกษาของคณะทำงานการพลศึกษา การกีฬาและนันทนาการดังกล่าวแล้ว และมีมติให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุในเชิงรุกเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้” ต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีประเด็นที่สำคัญสรุปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เสนอให้รัฐบาลควรกำหนดให้การส่งเสริมสุขภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีการสร้างความร่วมมือกันเป็นภาคีเครือข่ายทั้งในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ

12. ข้อเสนอแนะ...

2. ข้อเสนอแนะเชิงการผลักดันยุทธศาสตร์

เสนอให้รัฐบาลควรจัดตั้ง ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุแห่งชาติ (National Center for Promotion and Development for the Elderly) เพื่อเป็นองค์กรที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุในทุกมิติ

(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้สภาที่ปรึกษาฯ ทราบในโอกาสแรกด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโคทม อารียา)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักส่งเสริมและประสานการมีส่วนร่วมองค์กรเครือข่าย

โทร. 0-2612-9023 , 0-2612-9222 ต่อ 273

โทรสาร 0-2612-6900-1

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

เรื่อง การพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุในเชิงรุกเพื่อให้
พึ่งพาตนเองได้

จัดทำโดย

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

เรื่อง การพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุในเชิงรุกเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีในปัจจุบัน ส่งผลต่อการพัฒนาในหลากหลายมิติ นำมาซึ่งการดำรงอยู่ที่ยาวนานยิ่งขึ้นของมวลมนุษยชาติในสังคม เป็นที่ทราบดีว่าในช่วงอายุของคนในทุกๆ สังคม มีวัยที่ต้องพึ่งพิง 2 ช่วงวัย คือ วัยเด็กและวัยผู้สูงอายุ สำหรับการดำรงอยู่ของวัยผู้สูงอายุถือได้ว่าเป็นวัยแห่งคุณภาพที่ได้ผ่านการสั่งสมประสบการณ์ องค์ความรู้ ภูมิปัญญาต่างๆ ไว้อย่างมากมาย เป็นวัยที่สามารถถ่ายทอดแนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ประชากรในกลุ่มวัยต่างๆ ได้รับประโยชน์อย่างมากมาย การให้ความสำคัญและใส่ใจกับวัยผู้สูงอายุ ดังกล่าว จะนำมาซึ่งความสมดุลที่จะเกิดขึ้นในสังคมแห่งการพัฒนาที่จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ เข้ามาช่วยขับเคลื่อนดูแล ขณะเดียวกันสังคมจะได้รับประโยชน์หากสามารถส่งเสริมให้วัยผู้สูงอายุเป็น วัยแห่งคุณภาพอย่างแท้จริง สามารถเป็นที่พึ่งพิงยามสังคมมีปัญหา บุคคลเหล่านี้จะเป็นแหล่งประสิทธิ์ ประสาทความรู้ ประสบการณ์ ที่ผ่านมา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของชนรุ่นต่อไป

สำหรับสังคมไทยเริ่มให้ความสำคัญกับการดูแลใส่ใจในผู้สูงอายุมากขึ้นเป็นลำดับสืบเนื่องมาจากสังคมไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คือ มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุดังกล่าวจะเห็นได้จากที่มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุขึ้นเป็นนโยบายระดับชาติ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้เน้นการส่งเสริมความเข้มแข็งให้ภาคประชาสังคม องค์กรธุรกิจเอกชน องค์กรปกครองท้องถิ่น และสถาบันทางสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมของพหุภาคีในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อช่วยเหลือดูแล พัฒนาผู้สูงอายุและครอบครัวอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายที่ใช้คุ้มครองผู้สูงอายุโดยตรง คือ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547 เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้สูงอายุให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามรัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินนโยบายต่างๆ เพื่อสร้างความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติและเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้กำหนดไว้ในพันธกิจของการพัฒนาประเทศในข้อแรกที่ว่า “พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรมนำความรู้อย่างเท่าทัน มีสุขภาวะที่ดีอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพคน ให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะการประกอบอาชีพและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ในหมวดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กล่าวว่า จะต้องมีการเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่มีการพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร มุ่งการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การฟื้นฟูสภาพร่างกายจิตใจและจิตวิญญาณลดละเลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบั่นทอนสุขภาพ สรุปได้ว่า

รัฐบาล รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ดังนั้น การดูแลให้ความสำคัญด้านสุขภาพจะต้องดำเนินการให้ครอบคลุมประชากรทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสภาพการทำงานของร่างกายอยู่ในวัยเสื่อมถอย ควรต้องได้รับการดูแลสุขภาพมาเป็นพิเศษ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่แนวโน้มประชากรวัยผู้สูงอายุได้เพิ่มมากขึ้น สำหรับกระทรวงสาธารณสุขก็ได้เน้นการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การดูแลรักษาสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยและหันมาพัฒนาความเข้มแข็งทางนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพ เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคและสร้างภูมิคุ้มกันทางสุขภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งได้กำหนดให้คนไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะโครงการใดมีผลกระทบต่อด้านสุขภาพหรือไม่และจำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพเพื่อนำไปสู่การสร้าง “สุขภาพะ” ของคนในสังคมที่แท้จริง

เพื่อเป็นการเน้นย้ำความจริงใจของทุกภาคส่วนจึงควรกำหนดรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุให้มีความชัดเจน ทั้งเรื่องการจัดสวัสดิการการส่งเสริมสุขภาพ ร่างกายจิตใจและจิตวิญญาณควบคู่กันไป เพื่อเป็นแนวทางอย่างมีแบบแผนในการดูแลผู้สูงอายุที่เป็นระบบ

การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุ เพราะเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้เพิ่มสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ การออกกำลังกายเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ พัฒนาจิตใจและอารมณ์ให้แจ่มใส กระปรี้กระเปร่า ไม่ซึมเศร้า พัฒนาลักษณะ ให้มีความรัก สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาสติปัญญาให้เฉลียวฉลาด รู้จักแก้ปัญหาได้ดี สำหรับผู้สูงอายุ หรือวัยต่างๆ ควรได้ศึกษาทำความเข้าใจถึงรูปแบบการเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพตามช่วงอายุ ความถนัดและความเหมาะสมด้วย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสุขภาพ ดังนั้น การเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพที่ได้กล่าวถึงจึงมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของผู้สูงอายุให้สามารถชะลอความเสื่อมถอยโดยผู้สูงอายุสามารถทำคุณประโยชน์ให้กับสังคมมากกว่าการสร้างภาระให้กับสังคมเป็นสำคัญ ปัจจุบันประชาชนได้หันมาใส่ใจสุขภาพของตนเองกันมากขึ้น เพราะหากสุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์แข็งแรงแล้ว ย่อมนำไปสู่ปัจจัยเสี่ยงต่อโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆ และเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตการทำงานเป็นภาระต่อผู้อื่นและต่อสังคมประเทศชาติได้

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของประชากรในวัยสูงอายุ จึงมีแนวคิดในการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสุขภาพศักยภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุ อันจะเป็นรากฐานและกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การเสริมสร้างสุขภาพศักยภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเหมาะสมเพื่อก่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับทุกคนในสังคมและเชื่อมโยงต่อการพัฒนาวัยต่างๆ อย่างเกื้อกูลกันอันจะเป็นกำลังสำคัญในการร่วมมือกันของประชากรทุกเพศทุกวัยเพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

2. วิธีการดำเนินงาน

คณะกรรมการพลศึกษา การกีฬาและนันทนาการ ในคณะกรรมการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมพลศึกษาและการกีฬา สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการศึกษา แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุ โดยมีวิธีการดังนี้

2.1 รวบรวมข้อมูลการเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุจากการค้นคว้า วิจัยและเอกสารทางวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 จัดการประชุม เสวนา เพื่อรับฟังและหาแนวทางการเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุจากนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ และประชาชนที่สนใจในการเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุ

2.3 ประชุมหารือโดยคณะกรรมการพลศึกษา การกีฬาและนันทนาการ ต่อประเด็นที่ได้รวบรวม ศึกษา เพื่อขกร่างเป็นข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี

3. ข้อวิเคราะห์

จากการศึกษาวิจัยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน พบว่า ผู้สูงอายุ มีจำนวนประมาณ 15,810,352 คน (กรมการปกครอง,2550) ส่วนใหญ่มีอายุ 55- 64 ปี โดยยังมีสุขภาพ ร่างกายที่อยู่ในระดับเหมาะสม คือ มีความสมบูรณ์แข็งแรง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ การดูแล เสริมสร้างสุขภาพสมรรถภาพของผู้สูงอายุเป็นไปตามโอกาสและเวลาว่าง สิ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ หันมาใส่ใจส่งเสริมดูแลสุขภาพและสมรรถภาพเพิ่มขึ้น คือ การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ เสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุที่เป็นประโยชน์ สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ และก่อให้เกิดแรงบันดาลใจของบรรดาผู้สูงอายุให้หันมาใส่ใจ ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อสุขภาพ ทั้งร่างกาย จิตใจและจิตวิญญาณ โดยอาจรวมตัวกันเป็นภาคี(ชมรม) เครือข่ายผู้สูงอายุเพื่อกำหนดกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพโดยเฉพาะและอาจขยายผล ไปถึงการดำเนิน กิจกรรมที่ก่อประโยชน์แก่สาธารณะด้านอื่นๆ เชื่อมโยงกันไปด้วย ทั้งนี้ บนพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี ของผู้สูงอายุเป็นหลัก ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีบุคคลระดับผู้นำ หน่วยงานหลัก ที่จะต้องเข้ามา ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมดังกล่าวอย่างจริงจัง

ปัจจุบันแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรในวัยผู้สูงอายุที่มีสัดส่วนมากขึ้น ในขณะเดียวกัน แนวโน้มประชากรวัยแรงงานจะมีสัดส่วนลดลงแม้จะใช้เวลา อีกหลายสิบปีก็ตามแต่การเตรียมความ พร้อมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้จำเป็นอย่างยิ่งที่หลายภาคส่วนของสังคมต้องมีส่วนร่วม ในการผลักดันให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

เป็นที่ยอมรับว่าข้อจำกัดในการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุไทยนั้นเกิดจากการขาดแคลน ด้านอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย วิทยากร/ผู้นำในการให้ความรู้ สถานที่ในการออกกำลังกาย การบริการ การตรวจสุขภาพ ตามลำดับ ส่วนประเด็นปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของผู้สูงอายุนั้นมีสาเหตุมาจาก ส่วนใหญ่

แล้วผู้สูงอายุไม่มีเวลาในการออกกำลังกาย มีภาวะการเจ็บป่วย ไม่มีอุปกรณ์ที่เพียงพอและไม่มีผู้แนะนำวิธีการออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพที่เหมาะสมที่สอดคล้องกับความถนัดและความต้องการ

ดังนั้น เมื่อแนวโน้มจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น จึงควรจัดให้มีผู้นำทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ได้เข้าไปมีบทบาทในการดูแลและส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขภาพที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ความเหมาะสมของอุปกรณ์ สถานที่ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ให้กลุ่มประชากรเหล่านี้ได้ชื่อว่าเป็น “วัยแห่งคุณภาพ” อย่างแท้จริงโดยสามารถพัฒนาประเทศชาติได้ด้วยศักยภาพที่ใกล้เคียงกับประชากรวัยต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะเป็นพลังร่วมระหว่างประชากรทุกเพศทุกวัย ในการสร้างสรรค์และพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานของความสุขภาพคืออย่างถ้วนหน้าในอนาคตต่อไป

4. ประเด็นข้อเสนอแนะ

คณะทำงานการพลศึกษาการกีฬาและนันทนาการ ในคณะทำงานการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พลศึกษา และการกีฬา ได้ประมวล วิเคราะห์ สรุปผลจากการดำเนินการรวบรวมข้อมูล การศึกษาในประเด็นการเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุ ได้ข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี ดังนี้

4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

4.1.1 รัฐบาลควรกำหนดให้มีการส่งเสริมสุขภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุเป็นวาระแห่งชาติ

4.1.2 รัฐบาลควรผลักดันแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550 – 2554) ในยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาเพื่อมวลชน และแผนการพัฒนาด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นและให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการรองรับเข้าสู่ยุคผู้สูงอายุของไทย

4.1.3 รัฐบาลควรกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างจริงจัง โดยให้ถือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในการส่งเสริม สนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุ อย่างจริงจังตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ

4.1.4 รัฐบาลควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ทางการเสริมสร้างสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ ผ่านสื่อสารมวลชนสาขาต่างๆ อย่างแพร่หลายเพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัว เกิดความรู้ ความเข้าใจด้านการพลศึกษา การออกกำลังกาย การกีฬาและนันทนาการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และให้เกิดการเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกภาคส่วนของสังคม

4.1.5 รัฐบาลควรสร้างความร่วมมือ สร้างเครือข่ายภาคี ทั้งในและต่างประเทศในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรผู้สูงอายุ ให้เป็น

ประชากรที่ไม่เป็นภาระ และมีคุณค่าของชาติ โดยการพัฒนาสุขภาพกายและสุขภาพจิตอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ให้ได้รับการดูแลด้านสุขภาพ และสมรรถภาพให้สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติสุข

4.1.6 รัฐบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตบุคลากรทางด้าน การส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตใจผู้สูงอายุ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของประชากรผู้สูงอายุที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคตอันใกล้

4.1.7 รัฐบาลควรจัดให้มีหน่วยงานนำร่องเพื่อเป็นศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (National Center For Promotion and Development for The Elderly)

4.1.8 รัฐบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาสังคม ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมการเสริมสร้างสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ โดยสร้างแรงจูงใจโดยวิธีการต่างๆ เช่น กำหนดให้มีมาตรการทางภาษี เป็นต้น

4.1.9 รัฐบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองท้องถิ่นจัดให้มีสถานที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือรวมทั้งกระบวนการจัดการการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ และทั่วถึง เช่น จัดให้มีสวนสุขภาพในทุกอำเภอ และทุกตำบล เป็นต้น

4.2 ข้อเสนอแนะเชิงการผลักดันยุทธศาสตร์

4.2.1 รัฐบาลควรพัฒนาระบบประกันสุขภาพ เพื่อดูแลสุขภาพ จัดสวัสดิการความปลอดภัย ส่งเสริมสุขภาพและสมรรถภาพของผู้สูงอายุ

4.2.2 รัฐบาลควรจัดตั้ง ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุแห่งชาติ (National Center for Promotion and Development for the Elderly) เพื่อเป็นองค์กรที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุในทุกมิติ
